Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000129918
Datum:	2 januari 2023
Opsteller:	S. Lekili
Portefeuillehouder:	Wethouder M.E. Companjen
Onderwerp:	Energietoeslag 2022

Het college van B&W besluit:
1. De gemeenteraad voor te stellen:
   1.1. Een budget beschikbaar te stellen van € 300.000,- voor het verstrekken van een energietoeslag voor de huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130% van het sociaal minimum voor 2022;
   1.2. Een budget beschikbaar te stellen van € 111.000,- voor de uitvoeringskosten van de energietoeslag voor de huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130% van het sociaal minimum voor 2022.
   1.3. Dit te dekken uit de reserve sociaal domein;
   1.4. De financiële consequenties te verwerken in een begrotingswijziging.

Inleiding
Aanleiding
De extreme stijging van de energielasten heeft een enorme impact op onze maatschappij. Een groeiend aantal huishoudens zit financieel klem vanwege de hoge energierekening en de stijgende prijzen. Hierdoor neemt het risico op armoede in onze samenleving serieus toe.

Om de forse stijging van de energierekening voor huishoudens deels te compenseren heeft het Rijk een aantal maatregelen genomen. Eén van deze maatregelen is de Eenmalige Energietoeslag 2022 voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. De hoogte van de Eenmalige Energietoeslag bedraagt €1300,- en wordt door onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht uitgevoerd en uitbetaald. Daarnaast heeft het Rijk ook aangekondigd dat er ook in 2023 een eenmalige energietoeslag komt. Het Rijk werkt momenteel aan de Wet Energietoeslag 2023.

Vanwege de huidige economische ontwikkelingen is in de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2022 de motie “Energietoeslag 2.0” aangenomen. De motie verzoekt het college om de huidige inkomensgrens met terugwerkende kracht voor de energietoeslag te verhogen van 120 naar 130% van het sociaal minimum, met een glijdende schaal in de inkomensgrens en de hoogte van de energietoeslag. Het college van Zeewolde is voornemens om de gemeenteraad een voorstel voor te leggen in lijn met onze motie. Ermelo wil tevens de inkomensgrens verhogen naar 130% van het sociaal minimum, maar dan zonder een glijdende schaal.

Om de inkomensgrens te verhogen voor de energietoeslag voor 2022 is er financiële dekking nodig voor het uitbetalen van een energietoeslag aan de huishoudens en voor de uitvoeringskosten. In de motie is verzocht om de dekking voor te leggen aan de raad. Aan het college wordt verzocht om de gemeenteraad voor te stellen een budget beschikbaar te stellen van € 300.000,- voor het verstrekken van een energietoeslag aan de huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130% van het sociaal minimum en een budget van € 111.000,- voor de uitvoeringskosten. Dit voorstel ziet toe op de energietoeslag 2022. Indien de Wet Energietoeslag 2023 is uitgewerkt, volgt een separaat raadsvoorstel over het verhogen van de inkomensgrens voor de energietoeslag 2023.

Kader
Participatiewet

Alternatieven
Er is geen alternatief om uitvoering te geven aan de motie ‘Energietoeslag 2.0’.

Beoogd effect
Meer inwoners ontvangen financiële ondersteuning om de energierekening te kunnen blijven betalen.

Argumenten

1.1 Door het ophogen van de inkomensgrens tot 130% van het wettelijk sociaal minimum wordt voorkomen dat een groep buiten de boot valt en geen gebruik kan maken van deze regeling.

Gemeenten hebben een bevoegdheid om zelf invulling te geven aan wat onder een laag inkomen wordt verstaan. Door het ophogen van de inkomensgrens kunnen meer huishoudens worden geholpen die door de hoge energieprijzen en inflatie een groter deel van hun inkomen moeten besteden aan de energierekening en boodschappen.

1.2 Om de inkomensgrens voor de energietoeslag voor 2022 te verhogen van 120 van 130% van het wettelijk sociaal minimum is in totaal een budget van € 411.000, - benodigd.

Op basis van CBS-cijfers van de populatie wordt verondersteld dat er 500 huishoudens zijn in Harderwijk met een inkomen tussen de 120 en 130% van het wettelijk sociaal minimum. Om deze 500 huishoudens een energietoeslag uit te betalen is er een bedrag van € 300.000, - (500 x *⅓ 300, ⅓ 600, ⅓ 900* euro) benodigd. Vanwege de toenemende bekendheid en inspanningen die zijn verricht om het bereik van de minimaregelingen te vergroten weten steeds meer huishoudens onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht beter te vinden. Het is om die reden realistisch dat de volledige doelgroep zich zal beroepen op de energietoeslag zodra dit wordt gecommuniceerd.

Naast de uit te betalen bedragen energietoeslag (€ 300.000,-) aan huishoudens zijn er ook uitvoeringskosten benodigd voor inzet van extra implementatie- en personeelskosten. De geschatte kosten aan uitvoeringskosten bedragen € 111.000,-. De totale kosten bedragen naar verwachting € 411.000,-.

Kanttekeningen

1.1 Mogelijke overschrijding van de afhandelingstermijn

De krapte op de arbeidsmarkt en het grote beroep dat iedere gemeente doet op tijdelijk personeel voor de uitvoering van deze regelingen brengt risico's en kosten met zich mee. Het aantal aanvragen is in 2022 bij Meerinzicht significant toegenomen ten opzichte van 2021. Het aantal regelingen is uitgebreid. En vanwege de huidige economische ontwikkelingen is er afgelopen jaar ook een groter beroep gedaan op de gemeentelijke regelingen. Per ingang van 1 januari 2023 zal ook het minimumloon met 10% stijgen waardoor wij meer inwoners zullen bedienen. Onderstaande tabel geeft inzicht in de aantallen voor 2021 en 2022 en wordt een prognose weergegeven van het te verwachte aantal aanvragen in 2023 voor Meerinzicht, los van de uitvoering van bovenstaand aanvullend lokaal beleid. Deze aanvragen zullen in tegenstelling tot 2022 naar verwachting grotendeels in de periode van januari tot en met april 2023 worden ingediend. Door deze toename staat de afhandeling van aanvragen binnen de wettelijke termijn van 8 weken in de huidige situatie al onder druk. Aanvragers worden daarom vooraf geïnformeerd over een mogelijke overschrijding van de afhandelingstermijn.

Regeling	**2021**	**2022**	**Prognose 2023**
Minimaregelingen	5348	6562	9850
Energietoeslag zonder moties	0	4305	5200
Totaal zonder moties en inclusief energietoeslag 2023	**5348**	**10867**	**15050**

Met de uitvoering van de moties energietoeslag wordt verwacht dat deze termijn voor afhandeling verder overschreden gaat worden. Dit vraagt heldere communicatie. Op dit moment wordt op de website van Meerinzicht bijvoorbeeld vermeld wat de verwachte afhandelingstermijn is.

1.2 Huishoudens kunnen eind maart een aanvraag indienen

In het eerste kwartaal van 2023 krijgt de uitvoering van bestaande regelingen voor minima en de energietoeslag in de drie gemeenten prioriteit. Tegelijkertijd wordt de implementatie en uitvoering van de nieuwe regelingen voorbereid. Het betreft de energietoeslag 2023 en aanvullend nieuw lokaal beleid, zoals verwoord in de moties en het amendement. De verwachting is dat de inrichting van (aanvraag)processen en aanpassingen in de systemen niet eerder dan medio maart gereed zijn. Te denken valt aan aanpassingen als het gaat om de inrichting voor het indienen van een aanvraag, registratie, beoordeling en verwerking van aanvraag tot beschikking en uitbetaling. Hierdoor kunnen huishoudens naar verwachting eind maart een aanvraag indienen.

1.3 *Onduidelijkheid tot wanneer huishoudens een aanvraag kunnen indienen*

De verstrekking van de energietoeslag 2022 valt onder de tijdelijke wijziging van de Participatiewet die tot 30 juni 2023 geldt. Onbekend is nog of aanvragen tot 30 juni 2023 kunnen worden ingediend of op die datum moeten zijn afgehandeld per 30 juni 2023. Bij de laatste optie zou vanwege de afhandelingstermijn van 8 weken, tot uiterlijk 30 april 2023 een aanvraag ingediend kunnen worden. Hierover zal zo snel mogelijk duidelijkheid over worden gegeven.

Financiën
De gemeente Harderwijk heeft voor de Eenmalige Energietoeslag 2022 € 3.305.750 via de mei- en septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds ontvangen. Dit bedrag is bestemd voor de huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Aangezien de motie vraagt om de inkomensgrens te verhogen naar 130% is een aanvullende dekking benodigd waarin het Rijk niet in voorziet.

Op basis van CBS-cijfers van de populatie wordt verondersteld dat er 500 huishoudens zijn in Harderwijk met een inkomen tussen de 120 en 130% van het wettelijk sociaal minimum. Om deze 500 huishoudens een energietoeslag uit te betalen is er een bedrag van € 300.000, - (500 x *⅓ 300, ⅓ 600, ⅓ 900* euro) benodigd.

Naast de uit te betalen bedragen energietoeslag (€ 300.000,-) aan huishoudens zijn er ook uitvoeringskosten benodigd voor inzet van extra implementatie- en personeelskosten. De geschatte kosten aan uitvoeringskosten bedragen € 111.000,-. De totale kosten bedragen naar verwachting € 411.000,-.

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om een budget beschikbaar te stellen van € 300.000, - voor het verstrekken van een energietoeslag en een budget van € 111.000,- voor de uitvoeringskosten. Het college ziet alleen mogelijkheid om dit te dekken uit de reserve sociaal domein.

Duurzaamheid
Niet van toepassing

Communicatie
Na besluitvorming college en vooruitlopend op het raadsbesluit worden inwoners via de gemeentelijke websites en de website van onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht geïnformeerd over welke regelingen voor energietoeslag en minima er zijn. Daarnaast wordt gecommuniceerd op welk moment per gemeente een beroep kan worden gedaan en welke inkomensgrenzen hierbij gelden. Concreet betekent dit dat per 1 januari 2023 de reeds bestaande regelingen (tot 120%) worden opengesteld. En naar verwachting eind maart of zoveel eerder als mogelijk de aanvullende nieuwe regelingen conform de moties en het amendement en nieuwe regeling voor energietoeslag 2023 worden opengesteld.

Daarnaast zal via de reguliere communicatiekanalen ook voor het bredere publiek en maatschappelijk middenveld bekendheid gegeven worden aan de verhoging van de inkomensgrens.

Uitvoering
Conform voorstel

Bijlagen
1. Motie ‘Energietoeslag 2.0’ Gemeente Harderwijk;
2. Motie ‘Energietoeslag’ Gemeente Ermelo;
3. Reeds verzonden Raadsinformatiebrief uitwerking moties en amendement lokaal beleid;